

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/128/2003

PREFERENCJE PARTYJNE W SIERPNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W sierpniu¹ udział w ewentualnych wyborach parlamentarnych deklaruje 52% ogółu badanych, czyli o 3 punkty mniej niż w lipcu i aż o 8 punktów mniej niż w czerwcu. Jest to najniższy w tym roku - obok kwietniowego - poziom deklarowanej frekwencji wyborczej.

Mimo pewnego spadku poparcia nadal najpopularniejszym ugrupowaniem wśród potencjalnych wyborców jest SLD, na który zamierza głosować jedna piąta (21% - o 4 punkty mniej niż w lipcu) uczestników wyborów mających sprecyzowane sympatie partyjne. Obecnie notowania Sojuszu są takie same jak w maju i czerwcu - najniższe, jakie uzyskała ta partia od czasu ostatnich wyborów.

Nieco mniejsze poparcie niż miesiąc temu ma także UP (5%). W efekcie w sierpniu koalicja SLD-UP mogłaby liczyć na 26% głosów (wobec 31% w lipcu). Warto jednak zaznaczyć, że już trzeci miesiąc z rzędu UP uzyskuje poparcie zapewniające jej obecność w parlamencie, także w razie samodzielnego startu w wyborach.

Spośród ugrupowań opozycyjnych jedynie LPR osiągnęła w sierpniu gorszy wynik niż w poprzednim miesiącu (spadek poparcia o 3 punkty - do 6%). Pozostałe partie opozycyjne nieznacznie zyskały w stosunku do lipca - najwięcej PiS (wzrost poparcia o 3 punkty - do 15%). Po 2 punkty zwiększyły się odsetki zwolenników PO (14%) i Samoobrony (12%), a o 1 punkt - PSL (10%). Nieco poprawiły się również notowania UW (5%).

Pozostałe ugrupowania nie przekroczyłyby progu wyborczego. Wśród nich w sierpniu najwięcej zwolenników mają KPEiR (4%) i RS (3%).

---

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (159) zrealizowano w dniach od 1 do 4 sierpnia 2003 roku na liczącej 880 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*										
	X 2002	XI 2002	XII 2002	I 2003	II 2003	III 2003	IV 2003	V 2003	VI 2003	VII 2003	VIII 2003
	w procentach										
Sojusz Lewicy Demokratycznej	36	30	33	30	28	26	24	21	21	25	21
Prawo i Sprawiedliwość	12	13	12	13	12	16	10	18	16	12	15
Platforma Obywatelska RP	12	10	10	11	10	13	14	12	13	12	14
Samoobrona RP	11	13	12	11	16	14	17	13	14	10	12
Polskie Stronnictwo Ludowe	9	9	11	9	8	8	9	7	10	9	10
Liga Polskich Rodzin	8	11	10	8	12	6	9	10	8	9	6
Unia Pracy	3	3	2	5	3	3	3	4	5	6	5
Unia Wolności	3	4	3	5	3	5	4	6	4	4	5
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	2	2	2	2	3	2	3	4	3	4
Ruch Społeczny / RS AWS	1	2	1	0	1	1	2	0	1	1	3
Partia Ludowo-Demokratyczna	1	0	0	2	0	1	0	1	0	0	1
Unia Polityki Realnej	0	2	1	1	1	2	2	2	1	2	1
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
Polska Partia Socjalistyczna	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne partie	2	2	2	2	2	1	3	3	2	5	2
N=	597	499	417	439	429	426	465	497	526	403	338

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

W tym miesiącu wzrosła nie tylko deklarowana absencja wyborcza, ale także dezorientacja wśród tych badanych, którzy chcieliby wziąć udział w wyborach. Ponad jedna czwarta z nich (26%) nie znajduje obecnie partii, na którą mogłaby oddać głos.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2002						2003							
	w procentach													
Trudno powiedzieć	14	20	21	20	16	16	19	19	19	27	29	30	23	26

★

★

★

Czerwcowe referendum wzmogło aktywność obywatelską, przekładającą się m. in. na wzrost odsetka osób deklarujących zamiar uczestniczenia w ewentualnych wyborach parlamentarnych, podobnie kongres SLD nieco wpłynął na notowania tej partii. Jednak działanie obu tych czynników okazało się krótkotrwałe i obecnie mamy do czynienia zarówno ze spadkiem deklarowanej frekwencji wyborczej oraz poparcia dla najsilniejszego ugrupowania, jak i wzrostem dezorientacji potencjalnych wyborców. Wśród nich niepokojąco duża część nie znajduje na polskiej scenie politycznej partii, którą mogłaby poprzeć.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	52	21	27	880
Płeć				
Mężczyźni	55	18	27	420
Kobiety	49	23	27	459
Wiek				
18-24 lat	54	25	20	136
25-34	38	26	36	161
35-44	49	19	32	140
45-54	62	17	22	191
55-64	57	20	23	112
65 lat i więcej	51	19	30	139
Miejsce zamieszkania				
Wieś	53	19	28	322
Miasto do 20 tys.	50	28	22	115
20-100 tys.	53	19	28	164
101-500 tys.	53	19	28	168
501 tys. i więcej mieszk.	47	25	29	111
Wykształcenie				
Podstawowe	46	19	35	235
Zasadnicze zawodowe	50	21	29	226
Średnie	55	22	23	332
Wyższe	62	21	17	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	59	25	17	65
Prac.umysł.niż.szczębla	53	22	25	102
Pracownicy fiz.- umysł.	43	28	28	68
Robotnicy wykwalifikowani	55	16	30	74
Robotnicy niewykwalifik.	34	30	36	32
Rolnicy	64	17	19	51
Pracujący na własny rach.	45	25	30	26
Bierni zawodowo				
Renciści	47	22	31	101
Emeryci	58	15	26	158
Uczniowie i studenci	56	29	15	65
Bezrobotni	47	11	41	93
Gospodynie domowe i inni	44	29	27	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	54	21	25	140
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	59	9	32	70
sekt. pryw. poza rolnict.	44	31	24	164
prywatnym gosp. rolnym	64	18	19	52
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	51	18	31	83
300-399	51	20	29	70
400-599	58	17	25	159
600-800	51	20	28	131
Powyżej 800 zł	60	15	24	142
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	21	35	296
Średnie	55	20	24	409
Dobre	58	21	21	174
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	24	11	55
Raz w tygodniu	55	21	24	440
1-2 razy w miesiącu	52	23	25	139
Kilka razy w roku	40	21	39	151
W ogóle nie uczestniczy	48	13	39	93
Poglądy polityczne				
Lewica	56	16	28	189
Centrum	51	22	27	273
Prawica	67	16	17	179
Trudno powiedzieć	39	25	35	236

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	KPEiR	LPR	PLD	PO RP	PSL	PiS	RS	Samoobrona
Ogółem	4	6	1	14	10	15	3	12
Płeć								
Mężczyźni	0	4	1	15	12	19	3	15
Kobiety	8	8	2	12	7	12	2	9
Wiek								
18-24 lat	0	4	0	13	2	23	0	12
25-34	0	6	0	25	11	15	0	13
35-44	0	9	6	14	3	14	10	10
45-54	4	3	0	12	16	13	4	9
55-64	7	5	2	13	10	13	1	17
65 lat i więcej	12	12	0	5	13	17	0	16
Miejsce zamieszkania								
Wieś	4	10	1	10	14	8	1	25
Miasto do 20 tys.	3	2	5	3	16	7	4	8
20-100 tys.	9	3	1	24	8	7	6	12
101-500 tys.	1	7	0	13	2	30	4	1
501 tys. i więcej mieszk.	0	0	0	21	5	36	1	0
Wykształcenie								
Podstawowe	6	13	2	7	9	14	0	22
Zasadnicze zawodowe	3	4	3	5	17	14	5	18
Średnie	0	4	0	20	7	17	2	7
Wyższe	0	5	0	23	3	16	5	0
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	6	0	27	8	18	5	0
Prac. umysł. niż. szczebla	0	6	0	21	11	24	0	3
Pracownicy fiz.- umysł.	0	0	0	18	6	18	9	8
Robotnicy wykwalifikowani	0	3	0	23	14	11	11	15
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	19	8	4	0	58
Rolnicy	8	18	0	0	27	6	0	27
Pracujący na własny rach.	0	0	18	11	13	30	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	12	8	0	4	10	8	0	28
Emeryci	6	8	1	10	9	14	0	11
Uczniowie i studenci	0	7	0	17	0	19	0	0
Bezrobotni	0	2	4	10	2	17	6	12
Gospodynie domowe i inni	17	0	0	0	16	21	5	7
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	0	8	0	19	9	21	6	6
spółce właścicieli	0	5	0	28	17	12	0	3
prywatnych i państwa	0	3	4	18	7	18	6	16
sekt. pryw. poza rolnict.	8	18	0	0	27	6	0	27
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	4	3	0	9	0	10	20	36
300-399	6	8	0	6	30	8	0	13
400-599	1	2	3	11	12	17	3	13
600-800	2	0	1	17	5	26	2	13
Powyżej 800 zł	2	5	0	16	5	21	0	2
Ocena własnych war. mater.								
Źle	7	8	2	7	7	12	8	18
Średnie	3	7	1	12	13	17	1	13
Dobre	0	2	0	25	7	16	2	4
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	19	0	7	21	5	0	21
Raz w tygodniu	6	8	1	13	9	15	4	13
1-2 razy w miesiącu	2	1	3	19	12	16	4	10
Kilka razy w roku	0	1	0	12	8	17	1	8
W ogóle nie uczestniczy	0	0	0	14	0	23	0	9
Poglądy polityczne								
Lewica	0	2	1	5	8	1	0	5
Centrum	6	2	0	19	14	14	4	18
Prawica	1	13	0	19	5	36	6	10
Trudno powiedzieć	10	7	8	6	11	2	0	19

(continued)

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	SLD	UPR	UP	UW	ZChN	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	21	1	5	5	1	2	338
Płeć							
Mężczyźni	19	2	5	3	1	1	186
Kobiety	24	0	4	7	1	3	153
Wiek							
18-24 lat	16	4	17	5	3	0	50
25-34	25	0	0	5	0	1	53
35-44	26	1	3	3	0	1	55
45-54	21	2	5	7	0	4	88
55-64	21	0	3	9	0	0	47
65 lat i więcej	17	0	1	0	3	3	45
Miejsce zamieszkania							
Wieś	16	1	3	3	1	2	120
Miasto do 20 tys.	25	7	3	10	3	6	45
20-100 tys.	23	0	4	3	0	1	65
101-500 tys.	24	0	12	6	0	1	67
501 tys.i więcej mieszk.	25	0	3	8	0	0	41
Wykształcenie							
Podstawowe	13	0	4	4	2	3	77
Zasadnicze zawodowe	18	0	7	4	2	1	87
Średnie	28	3	4	2	0	2	133
Wyższe	23	1	3	19	0	2	41
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	12	2	0	19	0	3	30
Prac.umysł.niż.szczebla	20	2	3	10	0	0	41
Pracownicy fiz.- umysł	11	7	19	0	0	4	18
Robotnicy wykwalifikowani	23	0	0	0	0	0	33
Robotnicy niewykwalifik.	12	0	0	0	0	0	9
Rolnicy	2	0	4	6	0	3	23
Pracujący na własny rach.	19	0	10	0	0	0	12
Bierni zawodowo							
Renciści	24	0	6	0	0	0	36
Emeryci	27	0	1	5	2	6	65
Uczniowie i studenci	22	0	24	4	6	0	26
Bezrobotni	34	6	4	3	0	0	37
Gospodynie domowe i inni	29	0	0	5	0	0	11
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	16	1	0	11	0	2	53
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	16	0	14	5	0	0	34
sekt. pryw. poza rolnict.	19	3	2	4	0	1	60
prywatnym gosp. rolnym	2	0	4	6	0	3	23
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	9	0	0	7	0	2	30
300-399	20	0	8	5	0	0	28
400-599	19	1	11	3	2	1	74
600-800	27	2	0	4	0	0	52
Powyżej 800 zł	29	1	5	11	0	3	60
Ocena własnych war. mater.							
Złe	19	2	4	4	0	2	99
Średnie	22	0	3	4	1	3	158
Dobre	23	3	9	8	2	0	81
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	10	0	10	0	6	0	28
Raz w tygodniu	18	1	3	6	1	1	170
1-2 razy w miesiącu	20	0	5	5	0	4	62
Kilka razy w roku	33	0	7	5	0	7	42
W ogóle nie uczestniczy	34	8	7	5	0	0	37
Poglądy polityczne							
Lewica	62	1	6	5	0	3	91
Centrum	6	1	7	4	2	3	102
Prawica	2	0	4	4	0	0	100
Trudno powiedzieć	19	5	1	8	3	0	46